

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΩΔΕΙΩΝ

Σε μιά έκτακτη συνεδρίασι, πού εἶχε γίνει λίγον καιρό πρό τῆς κηρόξεως τοῦ Ἀλβανικοῦ πολέμου στό Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ὑπό τὴν προεδρίαν τοῦ τότε Διευθυντοῦ τῶν Καλῶν Τεχνῶν κ. Κωστή Μπασιτιᾶ εἶχαν κληθῆ ἑκπρόσωποι τῶν τριῶν Ὁδείου τῆς πρωτεύουσῆς καὶ τοῦ κρατικοῦ Ὁδείου Θεσσαλονίκης γιὰ νὰ συζητήσουν διάφορα ζητήματα ἀφορῶντα τὴν λειτουργίαν τῶν Ἰδρυμάτων τούτων ὡς ἐπίσης τὸν τρόπον παροχῆς ἀδείας ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ διδασκάλου τῆς μουσικῆς κ.ἄ. Πρῶτον θέμα συζητήσεως ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τὸ ποῖα πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ τίτλου «Ὁδείου» πού δικαιούνται νὰ φέρουν τὰ ἐν λόγω Ἰδρύματα, ἐνδεχομένως καὶ ἕτερα ἀλλάχου Ἰδρυθησόμενα τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα καὶ νὰ μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν ἰσότημα πρὸς τὰ ὑπὸ τὸν τίτλον *Conservatoire* λειτουργοῦντα εἰς τὰ μεγάλα κέντρα τῆς Ἑσπέριας.

Μετὰ συζήτησιν ἀπεφασίσθη νὰ καθορισθεῖ ὅτι θὰ δικαιοῦται νὰ φέρε τὸν τίτλον Ὁδείου πᾶν Ἰδρυμα πᾶρῶνον ἢ δυνάμενον νὰ παρέξει τὴν «καθολικὴν μουσικὴν μόρφωσιν». Φυσικὰ ἦβελον ὀρισθῆ τὰ προσόντα

τῶν καλλιτεχνικῶν διευθυντῶν τῶν Ἰδρυμάτων τούτων, τῶν κυρίων κατ' εἰδικότητος συνεργατῶν τῶν, τὰ τῆς καθόλου ἐμφανισέως τῶν ὡς Ἰδρυμάτων ἀνεγνωρισμένου κύρους, καὶ πάσης ἑτέρας λεπτομερείας ἀφορώσης τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας τῶν.

Ἐπικολούθησε ἡ κήρυξις τοῦ πολέμου καὶ δὲν συνεχίσθησαν αἱ συσκέψεις ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων. Ἡ ἐκ τῆς πρώτης τοιαύτης ληφθεῖσα ὡς ἄνω ἀπόφασις ἔχει πάντως καταφανῆ σκοπιμότητα, διότι μᾶς κατατοπίζει ἐπὶ τῆς εὐρύτητος καὶ τῆς σημασίας τοῦ ἔργου τῶν, ὅπως ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῶν σοβαρῶν ὑποχρεώσεων πού ὄντεχον Ἰδρύματα ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀνεγνωρισμένα ὡς Ὁδεῖα.

Ὁ ὅρος «καθολικὴ μόρφωσις» σημαίνει βεβαίως πλήρη διδασκαλίαν τῶν θεωρητικῶν καὶ μουσικολογικῶν μαθημάτων, τῆς μουσικῆς ἐν γένει παιδαγωγίας διδασκαλίαν δῶρον τῶν μουσικῶν ὀργάνων, τῆς φωνητικῆς μουσικῆς, μονωδίας χωρωδίας καὶ μελοδραματικῆς, τῆς Δραματικῆς σχολῆς, τῆς ἔθνικης μας Βυζαντινῆς μουσικῆς καὶ παντὸς ἑτέρου μαθήματος συναφοῦς πρὸς τὴν ἀτομικὴν ἢ ὁμαδικὴν διδασκαλίαν δῶρον τῶν ἀνωτέρω

ολών που πρέπει να λειτουργούν εις ένα τοιοτόν ίδρυμα.

Ευνόητον ποία τὰ προκύπτοντα δι' ἕκαστον τούτων προβλήματα, πρώτον τὸν ὅποιον ἡ ἐξέδρασις καθηγητῶν κύρους δι' ἑλίουσ τούδ κλάδου καὶ τὰς εἰδικότητα, τὸ ζήτημα τοῦ ἀπαιτούμενου χώρου διὰ τὴν κανονικὴν παροχὴν τῆς διδασκαλίας, τοῦ καταρισμοῦ προγράμματος τοιοτόν, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὸν ὅλο οἱ φοιτῶντες εἰς σχολεῖα μέχρι καὶ τῆς μῆσης ἔκπαι δέουσαι μαθητὰ νὰ μποροῦν νὰ διδάσκωνται ἕνας ἕκαστος κατὰ οἰκρὰν τὸ εἰδικὸν του ἔν τῷ ᾧ ἔμαθ' ἡ μάθημα κατὰ τὰς συνήθως συμπιπτοῦσας ὥρας τῆς περὶ τῶσδε τῶν σχολικῶν τῶν μαθημάτων, καὶ τῶσα ἄλλα ζητήματα ποὺ τὰ γνωρίζουν καλὰ διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι ἐν ᾧδεῖαν μας.

Καὶ ἀφοῦ ἐξευρεθῶν οἱ καθηγητὰ «κύρους» δι' ἑλασ τὰς σχολὰς καὶ εἰδικότητα, καὶ ἔπρεπε διὰ νὰ λειτουργήσουν μερικὰ ἐξ αὐτῶν καὶ ὀλοκληρωθῆ τὸ πρόγραμμα τῶν ἱδρυμάτων μας νὰ ἐξευρεθῶν καὶ . . . μαθητὰ μὲν πραγματικῆν ἐπίδοσιν ὥστε νὰ εἶναι οκτώμιος καὶ αὐτὸν ἡ λειτουργία καὶ νὰ μὴ μένουν μόνο ἐστὸ χαρτῆ.

Καὶ καλὰ, αἱ τάξεις πιάου, βιολιού, τραγουδιού κλπ. θὰ ἔχουν πάντοτε πολλοὺς μαθητὰς ὅπως μερικὸς καὶ τὸ ταύλα καὶ τὸ φλάουτο, διότι ἐκτὸς τοῦ δι' οὐατοῦ τούδ κλάδου οἱ ἔχοντες ἀληθινὴν ἐπίδοσιν θὰ ἔχουν οἱ περισσώτεροι μιά προσηκτικὴ ἐπαγγελματικῆς σταδιοδρομίας, θὰ ὑπάρχει καὶ κάποιος ἀριθμὸς νέων ποὺ κοντὰ ἐπὶν κλασικῆς τοῦς μόρφωσι, μὲ τὴν ὅποιαν θὰ βροῦν τὸν ἐπαγγελματικὸν τοῦς δρόμον, μαθαίνουν καὶ ἕνα ὄργανον ποὺ θὰ τὸ καλλιεργήσουν σοβαρὰ μὲν ἀλλὰ ἐρασιτεχνικῶς γιὰ νὰ ἔχουν καὶ κάποια ψυχαγωγία τῆς ὥρας τῆς σχολῆς τῶν. Ἐπίσης ἐπὶ τῆς Δραματικῆς θὰ φοιτήσουν πολλοὶ ποὺ αἰσθάνονται ἐπὶ ἔχουν προσόντα γιὰ τὸ θέατρο καὶ τὴν Βυζαντινὴν ἄλλοι ποὺ θέλουν νὰ τὴν σπουδάζουν ἢ ποὺ προορίζονται γιὰ ἱεροφάλα.

Ἄλλὰ τὰς διάφορα πνευτὰ τὴ γίνεταί; Καλὰ, ἐστὸ στό φλάουτο ἐπιμαε ὑπάρχουν καὶ μερικὸ ἐρασιτέχνη, καὶ ἐστὸ κλαρίνο μερικὸ ποὺ τὸ σπουδάζουν γιὰτὶ εἶναι ἕνα ὄργανον ποὺ θὰ βροῦν ἔσοφον νὰ τὸ χρησιμοποιοῦσιν ὄλλα ἐπὶν τρόμπα καὶ τὰ λοιπὰ χάλκινα ποῖα εἶναι ἢ προσηκτικὴ ἐκείνων ποὺ τὰ σπουδάζουν; Ἐχουν πάντως τὴν ὑποκρῶσιν τὰ ᾧδεῖα νὰ ἔχουν τάς ἐξέδρασις προπαρασκευαστικὸν σχολεῖον στρατιωτικῶν μουσικῶν ὅπου σπουδάζουν νέοι ποὺ θέλουν νὰ προπονηθῶν γιὰ νὰ καταταγοῦν ἐπὶς μουσικῆς μας.

Ἐχομε καὶ ἄλλα πνευτὰ ὅπως τὸ ἄμπος καὶ τὸ φαγκλό ποὺ πρέπει νὰ βροῦνται νέοι νὰ τὰ σπουδάζουν μὲ κυριώτερη προσηκτικὴ νὰ ἀποτελέσουν μέλη συμφωνικῶν ὀρχηστρῶν ἐπὶς ὅποιες τὰ ὄργανα αὐτὰ παιζῶν κεφαλαιώδη ρόλον. Μὰ πόσες εἶναι αὐτὲς οἱ συμφωνικῆς ὀρχήστρες ἐπὶς ὅποιες μποροῦν νὰ ἐλπίζωσιν ἐπὶ τὴν προσηκτικῆν μὲν μῆρα; Πρὸς τὸ παρὸν ἔχομε παρὰ μόνο τὴν Κρατικὴν μὲν ὀρχήστρα ποὺ ἔχει πλῆρη τὸ στελέχη τῆς. Ἐστὼ ὅμως καὶ ἄν βροῦνται νέοι ποὺ θὰ ἀγαποῦν τόσο πολὺ αὐτὰ τὰ ὄργανα ὥστε νὰ θέλουν νὰ τὰ μάθωσιν καὶ νὰ γίνωσιν μετὰ πολυτέλει γενικῆς σπουδῆς ἀληθινὸν καλλιτέχνην ἱκανοὶ νὰ προσληθῶσιν μιά μῆρα ἐπὶ τέτοια συγκροτήματα, προκύπτει γι' αὐτοὺς ἄλλο ζήτημα, τὸ νὰ ἀποκτήσωσιν καὶ ἕνα τέτοιο ὄργανον ποὺ σήμερα κοστίζει πανάκριβον.

Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ ἀποκτήσωσιν; Εἶναι φυσικὸ, ἐφ' ὅσον εἶναι ἡδὴ δύσκολον νὰ βροῦνται μαθη-

ται γι' αὐτὰ τὰ ὄργανα πρὸς ὀλοκλήρωσιν τοῦ προγράμματος τῶν ᾧδεῖαν, ἐπὶ καὶ ἄν βροῦνται ἐπὶ ποῖον ἄλλον θὰ ἀποταναθῶν παρὰ . . . ἐπὶ ᾧδεῖα γιὰ νὰ τοῦς τὰ προμηθεύσωσιν, καταβάλλωσιν αὐτὰ τὴν τόσο μεγάλῃ δαπάνῃ ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἀγορὰν τῶν.

Ἄφινόμε ἕνα ἄλλο ζήτημα σοβαρώτατον ἐπὶ ἐπὶ ἕνα κτήριον ᾧδεῖαν ὅπου συντελεῖται αὐτὴ ἡ «καθολικὴ μουσικὴ μόρφωσις» πρέπει ἡ τρόμπα λ.χ. νὰ διδάσκειται ἐπὶ μιά ἀπέμην γωνία τοῦ ὥστε νὰ μποροῦν νὰ λειτουργήσωσιν καὶ ἑλασ αἱ ἄλλα τάξεις χωρὶς νὰ σταματῶν ἀναγκασιωτικῶς τὴν ὥρα ποὺ οἱ μαθητὰ τῆς τρόμπας θὰ ἀκούωνται ἐπὶ μυστικῶν φρασσεολογικῶν ἐξέδρασις ποὺ θὰ καταλήγουν ἐπὶ ἕνα θριαμβευστικὸν φορτίσμιον! Καὶ φυσικὰ τὰ ᾧδεῖα πρέπει νὰ ἔχουν κτήρια τέτοια ὥστε νὰ διαθέτουν ἀνάλογον ἀριθμὸν αἰθουσῶν διδασκαλίας τῶν πνευστῶν ἐπὶν τὸν ἀπομακροῦμένο ἔχρον τῶν. Ἡ δυνατώτης ταυτοχρόνον διδασκαλίας ὀρισμένων σχολῶν τῶν ᾧδεῖαν χωρὶς οἱ μὲν νὰ παρενοχλοῦν τοῦς δεῖς τὸ ἔργον τῶν ἀποτελεῖ ἕνα πρόβλημα πολὺπλοκο ποὺ μόνο μερικῶς μπορεῖ νὰ ἐπιλυθῆ ἐπὶν καταρτίζονται τὰ προγράμματα λειτουργίας ὀργανῶν τῶν τάξεων.

Τὸ Κοσμερβατοῦρ τῶν Βρυξελλῶν, τοῦ ὅποιον οἱ ὑποφαινόμενοι διετέλεσα τακτικὸν καθηγητῆς, ἔχει κτήριον ποὺ ἀποτελεῖ ὀλοκλήρον οἰκοδομικὸν τετράγωνον μαζὺ μὲ τὴν μεζῆλη αἰθουσα τῶν συμφωνικῶν συναυλιῶν του, ὑπάρχουν δὲ μακροὶ διάδρομοι κατὰ μῆκος τῶν ὅποιων λειτουργοῦν αἱ διάφοροι τάξεις τῶν ὀργάνων μὲ γερὰς πόρτες ἐφωδισασμένης ἐσωτερικῶς μὲ εἰδικὸς ἀπομονωτικῆς τοῦ ἡχοῦ εἰς τρόπον ὥστε ἐλάχιστα νὰ ἀκούωνται ἐπὶ τῆς ἄλλης οἱ διάφορες φωνητικῆς ἢ ὀργανικῆς . . . ἐξέδρασις τῶν μαθητῶν τὴν ὥρα τοῦ μαθηματῶν τῶν. Στὸ ἄκρον τοῦ διαδρόμου καὶ οἱ κάποιον πρὸς τὰ δεξιὰ κομητῆν του ὑπάρχει αἰθουσα εἰδικῆς γιὰ τὴν διδασκαλία τῶν ἀνωτέρων θεωρητικῶν ἔχουσα πόρτες μὲ διπλοὺς ἀπομονωτικῆς εἰς τρόπον ὥστε π. χ. οἱ καθηγητῆς τῆς φούγκας νὰ μὴ διαταράσσεται καὶ ἐλάχιστον ἐπὶ τῆς δουλειᾶς τοῦ ποὺ ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερα συγκέντρωσιν ἐπὶ τὴν γεννιῶσιν τῶν ἀπῆχσεως δεξιότητες κῶν ἀναλαμπῶν τῶν μαθητῶν τάξεων τῶν ὀργάνων ἢ λαρυγγισμῶν τῆς λειζέρας τῶν τάξεων τῆς μουσικῆς.

Μὰ ἑλα αὐτὰ ἀπαιτοῦν γιὰ τὸν τόπο μας ἐγκαταστάσεις πολυδύναμες καὶ ἀνεξάντηλη προσπάθεια γιὰ νὰ συνδιασθῶσιν χωρὶς νὰ παρακαλῶνται τὸ ἔργον καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δε.

Τὸ Οἰκονομικὸν πρόβλημα

Πολὺ ἀμυδρὰν ἰδέαν εἰδώσαμε μὲ τὴν ὅσιν ἐπὶς γενικῆς γραμμῆς ἀπεκρίνον τὴν ὑποκρῶσιν ἐνδὸς ᾧδεῖαν ποῖα εἶναι αἱ ἀπαιτούμενα δαπάναι. 1) Γιὰ τὴν ἐγκατάστασι καὶ θεραπειᾶς ὀργανῶν αὐτῶν τῶν ἀναγκῶν του. 2) Γιὰ τὴν κανονικὴν λειτουργία του.

Γιὰ νὰ πραγματοποιηθῶσιν ὀσα ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ εἶναι πλῆρη ἡ ἐγκατάστασις καὶ οἱ ἐφοδισμοὶ ἐνδὸς ᾧδεῖαν λειτουργούντος κατὰ τὰ πρότυπα τῶν Κοσμερβατοῦρ τῆς Ἐσπερίας δὲ ἔπρεπε νὰ ἔχει καὶ ἰδιαν ἐπαρκὸς ἔχρον αἰθουσαν συναυλιῶν ἐπὶν ὅποιαν νὰ ὑπάρχει καὶ μεγάλον ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον ἀπαρατίτων ἔχρον ὅσον γιὰ τῆς συναυλιῆς ποὺ θὰ δίδωσιν μὲ ὀρατότητα, κανάτεες καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔργα ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ λειτουργῆσιν σχολὴ ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων ἐπὶν ὅποιαν νὰ μορφωθῶσιν εἰδικὸν ἐκτελεστὰ ποὺ χρειάζονται καὶ ὄσον τῷ χρόνῳ θὰ χρειασθῶσιν ἀκόμη περισσότεροι. Ἄν αὐτῶν ἐπὶς ἐκλήρωσις μας δὲν χρησιμοποιεῖται ὅπως ἐπὶς ἐκκληρίαι τῶν καθολικῶν ἢ τῶν δια-

